І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 143 TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЦЕНТІВ 20 CENTS СУБОТА, 26-го ЛИПНЯ (JULY) 1975 No. 143 VOL. LXXXII.

ПРЕЗИДЕНТ ФОРД ПРИЗНАЄ ПОМИЛКУ ЩОДО ВІДМОВИ ЗУСТРІЧІ З СОЛЖЕНІЦИНИМ, ІНФОРМУЄ ПРО „ПОЗИТИВИ" ЕВРОПЕЙСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Вашінгтон. — В одноголинному інтерв'ю з кореспондентами „Ню Йорк Таймсу" 24 липня президент Форд між іншим зайняв становище до критики його участи у вершинній конференції у Гельсінках, а також до можливої зустрічі з письменником Александром Солженіциним. Коли йдеться про справу зустрічі з Солженіциним, то президент Форд відверто визнав, що „ми в Білому Домі не подбали про те, щоб це питання розв'язати найкраще. Цього немає потреби тепер заперечувати" — заявив Президент у відповідь на запит. Він підтвердив також, що серед його дорадників в Білому Домі є розбіжності в поглядах на цю справу, але коли йдеться про нього самого, то, заявив Президент, „я далі хотів би побачити пана Солженіцина. Він має відкрите запрошення відвідин. Я надіюся, що це буде здійснено".

Щодо Европейської конференції, то в опінії президента Форда, вона вже багато дечого позитивного принесла і ще принесе багато позитивного у майбутньому. „В першій мірі, ще заки перегов. в справі конференції почалися, заключено угоду з СССР щодо Берліну, довкруги якого перед двома чи трьома роками почала знову загострюватися ситуація і ніхто зі західніх країн, ні ми самі не прийняли б участи (в Европейській конференції), коли не було б заключено угоди в справі Берліну. Це є доконаний факт, про який, на жаль, призабуто тому тільки, що він мав місце перед кількома роками," заявив Президент.

„Друга справа, одночасно заініційовано, хоч розвиток не пішов тим самим шляхом, а саме справу взаємного і збалянсованого зменшення збройних сил. Під сучасну пору на цьому відтинку не видно поступу. Але як тільки буде закінчено з Европейською Конференцією для справ безпеки і співробітництва, ми могтимемо зосередитися, — я думаю, що ми зосередимося на цьому і матимемо можливість досягнути деяких успіхів. Це є справа майбутнього, але вона не була б започаткована, коли б не Европейська конференція — поінформував президент Форд.

Він одночасно дещо ширше з'ясував свої погляди на зміст т. зв. Европейської Деклярації принципів. Президент сказав, що не всі точки домовлення є загально відомо і підтвердив що там є включені речі, яких „ми і наші союзники у Західній Европі очевидно не бажали б, щоб вони в цьому документі були". Все така, сказав президент Форд, у цьому документі також „є деякі речі, що їх ми хотіли", а проти яких опонували СССР і його союзники.

Президент Форд поновно підтвердив, що Европейська Деклярація не є ніяким формальним договором і підписи представників 35 держав на цьому документі „не заморожуть законно кордонів. Він (цей документ) передбачає, з другого боку, можливість мирних змін державних кордонів". Коли йдеться про переговори щодо обмеження стратегічного убросння (т. зв. САЛТ II), що відбуваються у Відні між СССР і ЗСА, то згідно з інформацією президента Форда, деякі питання виявилися „трудніші" до розв'язання, як він початково надіявся. Це в дечому ускладнило ситуацію, бо коли не буде досягнуто докладніших і стисліших узгіднень між двома сторонами, то тоді вигляди на чергову вершинну конференцію між ним і Брежневим зменшаться і така конференція може не відбутися. Зустріч відбудеться, — заявив президент Форд, — якщо переговори досягнуть такого пункту, що тільки від становища голів держав залежатиме кінцеве вирішення.

НЮЙОРКСЬКА ПУБЛІЧНА БІБЛІОТЕКА ПРИДБАЛА НОВІ УКРАЇНСЬКІ ПЕРІОДИКИ

Ню Йорк (Роман Ільницький — Слов'янський відділ Нюйоркської Публічної Бібліотеки при П'ятій евеню і 42-й вул. став центром дослідів і студій для багатьох сотень українських (і неукраїнських) дослідників, професорів, журналістів і студентів на Сході Америки і поза нею. Здається, за останніх два десятки років не вийшла у світ ні одна поважна праця з ділянки україністики, автори якої не користувалися б багатими фондами української колекції тієї бібліотеки. І саме тому варто поінформувати на сторінках „Свободи" про найновіші поважніші закупи з ділянки української періодики.

У перших місяцях ц. р. бібліотека придбала київську „Раду", перший український щоденник на Придніпрянщині за редакцією Ф. Матушевського і А. Ніковського (коли не рахувати „Громадської Думки", яка появлялася, як щоденник, всього не цілих 8 місяців у 1906 р.). „Рада" проіснувала 8 років з 15 вересня 1906 р. до серпня 1914 р., до вибуху Першої світової війни. За той час вона здобула собі опінію найповажнішого органу української громадської і політичної думки. Факт придбання її Нюйоркською бібліотекою можна вважати культурною подією великого значення, поскільки в українських інтелектуальних колах еміграції вважалося, що та газета пропала для нашої історії безповоротно. Після перемоги большевиків у 1920 році, „Рада", як і всяка інша небольшевицька преса, була заборонена, а через те її не було в науковому обігу протягом останніх 60 років. Кажуть, що за винятком поодиноких чисел не було її між двома війнами також у Львові, Варшаві, Берліні і й Парижі. Не мала її ні одна бібліотека в Америці. Один чи два річники були тільки в Гельсінках. Аж тепер, від 1975 р., вона в комплекті є до диспозиції українським дослідникам. (В пресі появилася вістка, що „Раду" придбала також бібліотека в Оттаві).

Подібну вартість для української культури має „Діло", перший український щоденник в Галичині і на території цілої України. Він появлявся від 1880 до 1939 р. у Львові (за винятком короткої перерви під час Першої світової війни), отже майже 60 років. Це абсолютний рекорд між українськими періодиками в Україні, пересічний вік яких можна оцінювати на 5 до 10 років. „Діло" об'єднало коло себе поважне число українських галицьких діячів різних галузей, а в деяких періодах своєї праці також Наддніпрянщини і Волині. Його вплив і значення виростали далеко поза територію Західньої України. Не буде перебільшенням, коли скажемо, що без „Діла" не можна досліджувати ні одної галузі українського життя. В Слов'янському відділі цей періодик є майже в комплекті, за винятком років 1880 - 1883 (включно до 24 серпня).

У бібліотеці є також другий український періодик Галичини „Новий Час", але лише за роки 1923 - 1925, 1927 - 1928, 1930, і 1935 - 1936 (всі дуже неповні). Цілком бракують: 1926, 1931 - 1934, 1937 - 1939. „Новий час" від 1923 - 1924 був легальним органом підпільної української Військової Організації (УВО), а від 1925 року його видавав Іван Тиктор, як незалежний (спочатку) дводенник, а від 1932 р. щоденник. Був найбільше пошире-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Між ДЦ і ОУНр „ведуться лише розмови"

Мюнхен. — Газета „Мета", орган Державного Центру УНР і Української Національної Ради, з липня ц.р., опублікувала інформацію на тему, як пише ця газета, „віпруження" на відтинку відносин між „табором Державного Центру УНРеспубліки й табором прихильників ОУНр-бандерівців". Пишучи про це „відпруження", газета відзначує, що „ставляться запити до чинників Державного Центру, чому так довго тривають переговори між Державним Центром і ОУНр і до чого ці переговори в нинішній стадії довели". У зв'язку з цими запитами, редакція „Мети" стверджує на основі даних з кіл Державного Центру таке:

„Переговори тривають не довше, ніж є актуальною т.зв. справа консолідації, яка триває уже понад 25 років... Чинники Державного Центру наполягали і наполягають на якнайшвидшому такому чи іншому завершенню переговорів. Але вони не можуть диктувати партнерам. Коли ж чуються голоси, чому не подається до загального відома стану, в якому находяться переговори, та на це відповідь така: немає чого подавати до відома громадянства. Бо й до цього часу представники ОУНр ще не подали своїх передумов і жадань, які б, на їх погляд, уможливлювали б їм поворот до УНРади. Ведуться лише розмови і виміна поглядами на ті чи інші справи української визвольної політики. Отже, немає чого оголошувати!"

Стипендія і нагороди за успіхи в науці ім. проф. д-ра Василя Стецюка

Союзівка. — Дирекція курсів українознавства на цій виховно-відпочинковій оселі Українського Народного Союзу інформує, що пані Квітка Стецюк призначила одну повну стипендію в сумі 150 долярів для одного студента цих курсів та 50 долярів на нагороди за найкращі успіхи в науці. Стипендію і нагороди пані Стецюк призначила для вшанування пам'яті померлого в квітні ц.р. її покійного мужа, св.п. проф. д-ра Василя Стецюка, який протягом повних двадцять років був не тільки директором цих курсів, але й їх справжнім архітектом та душею. Стипендію приділюватиме управа Союзівки потребуючому курсантові, а нагороди призначатиме дирекція курсів.

Св.п. проф. д-р В. Стецюк

„АПОЛЛОН" ПОВЕРНУВСЯ ЩАСЛИВО НА ЗЕМЛЮ

Гюстон, Тексас. — Американський космічний корабель „Аполлон", який минулого тижня відбув перший спільний полет із совєтським космічним кораблем „Союз", у четвер, 24 липня, о год 5:18 вечора щасливо осів на Тихому океані, коло 330 миль від Гаваїв. Залогу, яка складалася з генерала Томаса Стаффорда, Венса Бренда і Доналда Слейтона, підібрав американський військовий корабель „Ню Орлінс", який вже кілька днів перебував в околиці заплянованої висадки „Аполлона". Три астронавти, разом з їхнім космічним кораблем, будуть доставлені до Космічного Центру ім. Джонсона у Гюстоні, де астронавти перейдуть точні лікарські оглядини. Первісні оглядини на кораблі „Ню Орлінс" виявили, що їхній фізичний стан знаменитий.

Астронавти Стаффорд, Слейтон і Бренд одержали особисті гратуляції від президента Форда, який під час телефонічної розмови з ними заявив, що їхній спільний полет із совєтськими космонавтами був „історичною подією", яка відкрила „нову добу міжнародної співпраці". Президент гратулював і дякував астронавтам також в імені цілого американського народу. Він також зазначив, що їхній поворот на Землю закінчує дотеперішню фазу дослідів космосу, тобто закінчує програму запуску ракет типу „Аполлон". Ця програма, сказав Президент, включала такі досягнення як полети на Місяць, рекордове 84-денне перебування американських астронавтів на космічній лябораторії „Скайлеб" і останньо — спільний полет із совєтськими космонавтами. Як відомо, наступний полет американських астронавтів в космос відбудеться правдоподібно в 1979-му році, але вже не в кораблі типу „Аполлон", а в „космічних таксівках", які вилітатимуть в космос як ракета, а осідатимуть на Землю як літак. Тоді, коли „Аполлон" міг відбути тільки одну подорож в космос, ці „таксівки" курсуватимуть туди і назад між космосом і Землею та зможуть „перевозити" від 7 до 10 осіб залоги і „пасажирів".

Астронавти Стаффорд, Слейтон і Бренд ще перед висадкою на Тихому океані одержали побажання щасливого повороту на Землю від совєтських космонавтів Алексєя Леонова і Валерія Кубасова, тобто від залоги „Союзу", з яким „Аполлон" відбув спільний дводенний полет. Після повороту на Землю американських астронавтів, до Білого Дому наспіла телеграма від генерального секретаря КПСС Леоніда Брежнєва, в якій він гратулював залозі „Аполлона" і висловив надію, що спільний полет „Аполлона" і „Союзу" дасть почин для дальшої співпраці ЗСА і СССР у дослідах космосу.

ПРЕЗИДЕНТ ФОРД ЦІКАВИТЬСЯ ОПІНІЄЮ ЕТНІЧНИХ ГРУП

Вашінгтон (УККА). — У п'ятницю, 25-го липня, тут на запрошення президента Форда відбувалася його спеціяльна зустріч з представниками американських етнічних груп для з'ясування опінії цих груп в справі Европейської Конференції для справ Безпеки і Співробітництва та приготованої в її висліді Деклярації, яку за Америку мав би підписати президент Форд в Гельсінках в наступному тижні. Поодинокі етнічні групи вислали на цю зустріч з Президентом по двох представників. Українську групу репрезентують там проф. Лев Добрянський, президент УККА(та Йосип Лисогір, головний предсідник Українського Народного Союзу і екзекутивний віцепрезидент УККА. В зустрічі мали взяти участь також по шість конгресменів з Демократичної і Республіканської партій.

Український Конгресовий Комітет Америки — як про це вже інформовано в попередньому виданні „Свободи" — вже з'ясував своє становище в справі Европейської Конференції та її Декларації в окремому зверненні до президента Форда, прохаючи його, щоб він в найкращому інтересі Америки та вільного світу не підписував приготованої Декляраці.

УККА ЗВЕРНУВСЯ МЕМОРІЯЛОМ ДО УЧАСНИКІВ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Ню Йорк. (УККА). — Екзекутива УККА виготовила спеціяльний меморіял про шкідливі наслідки Европейської Конференції в справах безпеки і співробітництва та розіслала його до всіх учасників цієї Конференції через їхні амбасади у Вашінгтоні.

В меморіялі сказано, що одинока Москва скористає з цього договору, бо вона одержить офіціяльне визнання її нелегальних підбоїв Східньої й Центральної Европи та зміцнена тим буде продовжувати розкладову роботу в Европі й матиме вільну руку до розправи з Китаєм.

У Вашінґтоні відбувається демонстрація проти виступів „Большого Театру"

Вашінґтон. — Відділ Організації Оборони Чотирьох Свобід України та інші організації Українського Визвольного Фронту у цьому столичному місті розпочали у вівторок, 22-го липня ц.р., демонстрацію проти виступів „Большого Театру" в приміщенні Кеннеді Центру. Демонстрація триватиме аж до 3-го серпня, тобто до часу тривання совєтських вистав в цьому місті. В окремому пресовому повідомленні, виготовленому з нагоди початку демонстрації і призначеному в першу чергу для американської преси, між іншим, говориться, що може декому здаватися дивним організування протестних демонстрацій проти совєтської Росії в часі, коли американський уряд систематично проводить політику детанту з Москвою. Однак культурна виміна між ЗСА і СССР втрачає на вартості, коли одна зі сторін, у тому випадку російський комуністичний режим, офіційно зарядив і проводить політику русифікації і ґеноциду в поневолених російським імперіялізмом країнах, серед яких знаходиться також Україна. Використовуючи такі мистецькі групи, як оперу „Большого Театру", — пишеться у пресовому листку, — Совєтський Союз намагається створити нереалістичну і цілком неправдиву атмосферу існування однієї держави у формі СССР.

Автори листка - летючки наводять в кінці цілий ряд прикладів порушення елементарних прав людини в СССР і подають багато прізвищ українських культурних і політичних в'язнів, які були незаконно засуджені на довготермінові ренченці та заслані до совєтських концтаборів.

Пекінський журнал про „інтриґи і спекуляції" на Світовій Жіночій Конференції

Ню Йорк. — У „Ню Йорк Таймсі", 2-го липня, появилась нотатка, яка зреферувала з журналу „Пекін Рев'ю" — періодичного видання в Китаю, друкованого англійською мовою, статтю п.н. „Боротьба проти гегемонії". У цій статті висловлено коментарі, в яких з'ясована суть Світової Конференції Міжнародного Року Жінки, на який проходила „скомплікована боротьба" довкола „проблеми, що відноситься до жіночої еманципації". У статті м.і. написано:

— Обидві суперпотуги світу вдаються до всілякого роду інтриґ і спекуляцій, щоб жінки, які творять половину населення світу, відвернули свою увагу від справжньої суті справи.

— Одна з суперпотуг пропагувала „аполітичний характер" жіночого руху, а друга — з усіх сил старалася розповсюджувати нісенітниці про дійсне напруження і фальшивий детант, дійсне узброєння і фальшиве роззброєння. Способи цих суперпотуг різні, але насправді їхня ціль тотожня — в цілому світі задавити боротьбу проти імперіялізму, колоніялізму і гегемонії та відвернути від цієї боротьби увагу жінок.

— У цих обох суперпотугах проявляється сильне бажання, щоб жінки, сконцентрувавшись на боротьбі за права нарівні з чоловіками не змогли добачувати наявної жорстокої дійсности посиленого суперництва поміж двома цими суперпотугами за гегемонію над світом — пише „Пекін Рев'ю".

Хотіли зірвати програму відзначення Тижня Поневолених Націй біля статуї Свободи

Під час маніфестації біля статуї Свободи з нагоди Тижня Поневолених Націй. Промовляє д-р Валентина Калиник, президент організації Американці за Визволення Поневолених Націй, ініціятора цієї маніфестації. В почесній президії разом з видатними особистостями — сидить (перша зліва) пані Марія Душник.

Ню Йорк. — В неділю, 20 липня ц.р., біля статуї Свободи відбулися урочисті відзначення Тижня Поневолених Націй, що їх влаштовувала організація „Американці за Визволення Поневолених Націй" (АВПН), президентом якої є д-р Валентина Калиник. Ціллю цієї добре зорганізованої програми було звернути увагу американського суспільства і перестерегти його перед підступними діями червоних московських імперіялістів, які, використовуючи політику детанту і загальне бажання миру на Заході, намагаються підривати західні демократичні системи, включно з американською. Ціль маніфестації була з'ясована в окремій летючці, що її виготовила згадана організація АВПН і які роздавали зібраним та пресовим кореспондентам. На святкування прийшли біля півтори тисячі осіб, в тому числі багато представників поневолених народів Европи і Азії із своїми організаційними прапорами. Помітна була чисельна делегація кубинців.

Після відспівання американського гимну, виступали промовці, між ними: д-р В. Калиник, яка прочитала також проклямацію президента Форда, видану з нагоди Тижня Поневолених Націй; амбасадор націоналістичного Китаю Кон Сінґ Шаг, конґресмен Маріо Біяджі, який гостро критикував політику детанту; представник кубинської організації Філліпе Сін Ґарсіґа і другі. В часі промови кубинського представника охоронна служба острова Свободи повідомила організаторів, що хтось невідомий повідомив їх телефоном, що на площі, де відбувається зібрання, підложено годинкову бомбу великої розривної сили. Повідомлення викликало тривогу серед приявних, але через пів години програму продовжувано, бо показалось, що це була тільки спроба саботажу, завданням якої було зірвати програму свята.

Після офіційної частини, учасники з прапорами маршували до статуї Свободи і поклали там вінок жертвам змагань за визволення. Багато туристів з різних кінців світу приглядались цій для них цікавій маніфестації.

Відзначення Тижня Поневолених Націй у Детройті

Детройт, Міч. (П.Р.) — Губернатор стейту Мічіґен, Вілліям Міллікен, видав проклямацію, стверджуючи, що Україна й інші поневолені народи дивляться на З'єдинені Стейти Америки, як на ґаранта людської свободи". Мейор Детройту, Колеман Янґ, закликав мешканців цього великого міста сприяти шляхетним аспіраціям тих громадян, що їхні країни змагаються за волю і людські права. Тисячі учасників екуменічного молебня, відправленого 12-ма священиками різних християнських віровизнань, молилися за волю своїх уярмлених народів і за людські права своїх братів і сестер.

Вже від кількох років місцевий відділ АБН і Комітет Поневолених Народів Метрополітального Детройту відзначають спільно Тиждень Поневолених Націй на початку третього тижня місяця липня в часі фестивалю Поневолених Націй, що відбувається на площі етнічних фестивалів над рікою Детройт від п'ятниці до неділі включно.

Цього року відзначення ТПН відбулося в неділю, 13 липня о год. 4:00 по пол. На сцені під національними прапорами українців, поляків, альбанців, хорватів, білорусів, словаків, мадярів, латишів, литовців та естонців, уставився Діловий Комітет відзначення (Сіґурдс Рудзітіс і Богдан Федорак — голови Комітету Поневолених Націй Метрополітального Детройту і Відділу АБН), конґресмен Марвін Еш, головний промовець, Юрій Юрків, голова фестивального комітету, представники названих національностей та 12 священиків. Від українців були о. прот. Олександер Биковець — парох православної Церкви св. Андрія, о. прот. Нестор Столярчук — парох православної церкви св. Покрови, о. д-р Мелетій Войнар — професор Католицького Університету в Вашінґтоні, о. Бернард Панчук — від української католицької парафії Непорочного Зачаття, о. Тарас Прокопів — від української католицької парохії св. Йосафата, від ли-

(Продовження на стор. 4-ій)

„СВОБОДА" НЕ ПОЯВЛЯТИМЕТЬСЯ В НАСТУПНОМУ ТИЖНІ

З уваги на вакаційний час, „Свобода" не появлятиметься в тижні від 28-го липня до 2-го серпня. Чергове число „Свободи" друкуватиметься в понеділок, 4-го серпня, з датою вівтірка, 5-го серпня.

Чергове число англомовного „Українського Тижневика" появиться з датою 9-го серпня.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n. Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Чергова зрада

Московська газета „Ізвестія" з 22 липня, коментуючи недалеку вершинну конференцію у Гельсінках, пише, що „коли через кілька днів у Гельсінках зустрінуться на вищім рівні тридцять три европейські держави з додатком двох північно-американських, то цей форум буде дійсно першим такого роду. Він буде висловом нового відношення сил на нашому континенті і за його межами. Він дозволить зокрема виразно подивитися на шлях, що його досі пройшла Европа, — від окопів „холодної війни" до співробітництва.

За словами московської газети, вершинна конференція у Гельсінках має затвердити „десять принципів загальної декларації . . . десять заповідей для мирного загальноевропейського співжиття". Суть цих „десяти заповідей миру" в тому, що „це є зобов'язання зберігати непорушність існуючих кордонів, не стосувати сили, чи погрози силою, мирно вирішувати спори, бути добрими сусідами".

Це уточнення в коментарі совєтського офіційного органу має свою вимову, бо виразно говорить, про що насправді Москві йдеться. Це варто відзначити напередодні заключної сесії Европейської конференції і підписання оцієї „загальної декларації принципів", про які Александер Солженіцин сказав, що вони, якщо будуть підписані західніми державами, будуть однозначні зі „зрадою Східньої Европи" та признанням „поневолення народів Східньої Европи". Відзначити їх варто, і варто також вказати, як дивиться на ці „принципи" Москви, для якої вони таки мають „зобов'язуючу" силу, щоб собі там не думали і як не інтерпретували б цієї конференції та декларації західні дипломати, включно з Генрі Кіссінджером та президентом Фордом.

Є поза всяким сумнівом, що для Москви Европейська вершинна конференція буде найбільшим політичним тріюмфом від часу, коли в Европі закінчено Другу світову війну і совєтські війська захопили Берлін. Подарована їй альянтами військова перемога буде тепер завершена такою ж подарованою політичною перемогою, і тому недармо совєтська преса пише про запроєктовану „европейську декларацію", як про „десять заповідей миру", наголошуючи „непорушність існуючих кордонів" у Европі, тобто недоторканість совєтсько - російської колоніяльної імперії. Цю недоторканість мають ще тільки формально загарантувати своїми підписами лідери західніх держав, в тому також президент Форд . . .

Александер Солженіцин назвав підписання Европейської декларації „зрадою Східньої Европи". До цього можна б ще тільки додати: черговою зрадою.

Нова конфронтація

Протягом останніх кількох днів назріла нова конфронтація між Білим Домом і Конґресом щодо розв'язки енергетичної проблеми. Якщо ця конфронтація не буде полагоджена протягом наступних кількох тижнів, то може статися велика шкода економіці ЗСА, а зокрема дуже може потерпіти пересічний американський споживач.

Минулого понеділка, 21-го липня, президент Джеральд Форд наклав „вето" на законопроєкт Конґресу, який пропонував обнизити ціни на деякі американські нафтові продукти, заявляючи, що таке обниження в цінах тільки збільшить вживання цього роду пального американцями і збільшить залежність ЗСА від інших країн щодо постачання нафти. Натомість у вівторок, 22-го липня, Палата Репрезентантів відкинула пропозицію Президента, щоб вся урядова контроля над цінами американських нафтових продуктів була ступнево знесена протягом 30-ох місяців. Конґресмени не погоджувалися з твердженням президента Форда, що таке знесення контролі над цінами заохотить американські фірми збільшити свою продукцію і спричиниться до більшої самовистачальности ЗСА в ділянці пального, натомість твердили, що знесення контролі може погіршити інфляцію та збільшити кількість безробітних.

Отже, Конґрес і президент Форд зайняли цілком протилежні становища щодо розв'язки енергетичної проблеми. Цю конфронтацію може ще більше загострити заява Президента, що він накладе „вето" також на інший законопроєкт Конґресу, який пропонує продовжити урядову контролю над цінами нафти принаймні до березня 1976-го року. Теперішній закон, який надає Урядові право контролювати ціни нафти, перестане діяти 31-го серпня цього року.

Таким чином, якщо до кінця серпня проіснує теперішня конфронтація між Білим Домом і Конґресом, тобто, якщо не буде продовжена контроля над цінами нафти принаймні на кілька місяців, або якщо обидві сторони не погодяться на якийсь інший плян розв'язки цієї проблеми, то з 1-им вересня автоматично перестане діяти вся урядова контроля над цінами американських нафтових продуктів. Це напевно спричинить раптові високі підвишки в цінах всіх нафтових продуктів, як також в цінах продуктів фірм, які користуються нафтою для продукування своїх виробів, отже знову погіршиться інфляція.

Тому конечним є, щоб Конґрес і Білий Дім співпрацювали для розв'язки енергетичної проблеми, закинувши теперішню конфронтацію. Добро країни та всіх громадян того вимагає.

Палата Репрезентантів не погодилася на відновлення військової допомоги Туреччині

Вашінґтон. — Палата Репрезентантів у четвер, 24 липня, 223-ма голосами проти 206-ох відкинула компромісовий законопроєкт, який пропонував частинно відновити військову допомогу для Туреччини, перервану в лютому ц.р. у зв'язку з висадкою турецьких військ на Кипрі. Рішення Палати Репрезентантів не зносити ембарґо на військову допомогу Туреччині вважають великою поразкою для президента Форда, який протягом кількох останніх тижнів відбував особисті зустрічі з конґресменами, старавчись переконати їх піти за прикладом Сенату і проголосувати відновлення військової допомоги Туреччині. Після четвергового голосування Палатою Репрезентантів президент Форд заявив, що він „дуже розчарований" рішенням конґресменів.

Микола Лівицький

„ЗАВЕРШЕННЯ" В ГЕЛЬСІНКАХ І СОЛЖЕНІЦИН

Чи це лише випадковий збіг обставин, чи, може, свідомо — саме тоді, коли західні учасники Европейської Конференції для безпеки і співпраці гарячково працювали в Женеві, щоб виконати вимогу Москви і ще в липні ц.р. підготовити зустріч „на вершинах" у Гельсінках — російський письменник і нобелівський лавреат Солженіцин виступав у Канаді і, найголовніше, в ЗСА, щоб спробувати вплинути на американську, а тим самим всього Заходу, політику супроти СССР.

Насамперед — кілька слів про ставлення українців до особи Солженіцина. Дехто з українців із застереженням ставиться до Солженіцина, бо він, мовляв, не заявив ясно і недвозначно, що він є за суверенну і незалежну українську державу в її етнографічних межах. Це так. Але Солженіцин — росіянин і російський патріот. Вимагати від нього, щоб він „співав" „Ще не вмерла..." або пропагував ідею відновлення суверенної і незалежної України — це, на мій погляд, завелике і нереальне жадання. Боротися і працювати для України — це завдання самих українців. Але вже одне те, що цей російський патріот говорить, напр., про штучний голод в Україні, під час якого згинуло 6 мільйонів людей (отже, авторитетно підтверджує те, що завжди заперечувала Москва), що він говорить про український народ, як окрему і поневолену в СССР націю, — це заслуговує на увагу, навіть на признання з боку українців.

Та найголовніше є те, що Солженіцин говорить про нелюдський режим в СССР, виступає проти цієї тоталітарно - агресивної потуги й остерігає Захід перед політикою „детанту", перед наближенням з СССР. Цікаво, що твердження Солженіцина — це, властиво, нічого нового. Бо впродовж 30-ти років після Другої світової війни те саме говорили безустанно представники різних поневолених Москвою націй.

Хочу при цій нагоді сказати пару слів „про домо суа". Недавно вийшла з друку моя книга п.н. „Відносини Захід - Схід і проблеми поневолених Москвою націй". В цій книжці десятки разів стверджується, що т.зв. політика „мирного співіснування" є одначово шкідливою і для поневолених Москвою націй (даючи силу Москві тримати ці нації в стані уярмлення), і для Заходу (озброюючи СССР для майбутніх агресивних дій проти того самого Заходу). Ця книжка — це здебільшого збірка статтей, які я писав на сторінках „Свободи" від 1968 року. Але ще далеко раніше — у різних доповідях чи в меморандумах, які я, як голова Виконавчого Органу Української Національної Ради, подавав політичним і урядовим чинникам різних держав Заходу — я виступав з тими ж самими поглядами. Є деякі мої висловлювання, які майже ідентичні — хоча, може, інакше зформульовані — з висловлюваннями Солженіцина.

Якщо я про це згадую, то зовсім не для того, щоб, так би мовити, похвалитися: от і я, мовляв, твердив те саме і то далеко раніше, що й нобелівський лавреат Солженіцин. Бо такі самі виступи, як мої, робили й інші українські діячі та представники різних наших середовищ, а також і представники, як стверджено вище, інших поневолених націй. Але всі ці голоси перестороги не мали ніякого результату: політика „мирного співіснування" продовжувалися. Нас усіх збували як надокучливих і непоправних еміґрантів, які немовбито уболівають над своїми власними кривдами. А совєтська пропаґанда називала нас „фашистами".

Але тепер говорить Солженіцин. До його голосу усе ж таки прислухаються. Бо він визначний письменник світової слави, нобелівський лавреат, бо недавно прибув (примусово) з СССР, він сам то все пережив і бачив власними очима. Його ніхто не може запідозрівати в „„антисовєтській пропаґанді" або у ворожости до російського народу. Ну, і що ж? Чого досягнув чи досягне Солженіцин? Його таки слухають, його оплескують, про нього пишуть, але... далі продовжують йти в напрямку „наближення" до СССР. Одна західньоевропейська газета написала, що, може, Солженіцин трохи вплинув на громадську думку ЗСА, але він не вплинув на американську зовнішню політику. Президент Форд не запросив до себе Солженіцина, а „сам" Кіссінджер уважав за потрібне назвати його погляди „шкідливими", бо, мовляв, немає нині іншої альтернативи за політику „детанту". Шефи держав західнього світу готуються їхати до Гельсінків, куди їх ультимативно „запрошує" Москва. Справді, як у тій московській приказці, „а кот Васька слушает, да ест" (це стосується Заходу!). Діячі західнього світу нагадують тих кріликів, що як загіпнотизовані самі поспішають до пащі боа констріктора...

Бо ж що дає „завершення" у Гельсінках? Західні часописи — навіть ті, які прихильно ставляться до т. зв. „відпруження" — однозгідно стверджують, що Европейська Конференція Безпеки і Співпраці приносить користь лише Москві. А тих кілька „поступок", що їх нібито досяг Захід від Москви — це тільки химера, бо ж Москва має право коментувати всі домовлення так, як їй самій забажається.

А що торкається поневолених Москвою націй (сателітів, а тим більше тих, які приналежні до СССР), то їх ще раз віддається — цим разом уже формально й беручи на себе офіційні зобов'язання — на ласку і неласку Москві. Це своїми підписами засвідчать великі держави західнього світу, включаючи сюди і ЗСА, і такі „теж держави", як Монако, Сан Маріно, Ліхтенштайн чи Анґора, які всі разом ледве чи мають сотню тисяч населення. Цілий респект перед мальовничим князівством Монако над Середземним морем. Але якщо ця держава (куди приїздять „твердолобі капіталісти", щоб заграти в рулетку, побавитися по кабаретах і нічних корчмах чи полежати на гарних пляжах) має своїм підписом припечатати долю України, Кавказу, Білорусії, Польщі, Румунії, Чехо - Словаччини тощо, то чи цього не забагато?!

Я. Гайвас

З ЖУРБОЮ РАДІСТЬ ОБНЯЛАСЬ . . .

Здавалося б що після стількох невдалих спроб упорядкування міжнародного життя державні уряди навчаться давати собі раду з різними несподіваними подіями й конфліктами. Така надія була тим більше оправданою, що обидві суперпотуги, хоч їх голос швидко тратить свою дотеперішню вагу у міжнародних подіях, мають міністрів зовнішніх справ особливого калібру: Андрей Ґромико, ветеран десятків років на своєму міністеріяльному стільці, який без сумніву своєю тривалістю поб'є всі сучасні рекорди з одного боку, а з другого — Генрі Кіссінджер, загально визнане джерело найбільш неймовірних комбінацій і помислів.

Одначе події до такої міри пішли понад голови урядів і їх міністрів, що ті здебільшого обмежуються до заяв і декларацій, вияснювань, а часом, для різноманітности, погроз, які мають ще менше наслідків.

День після того, як Генрі Кіссінджер у своїй промові в Мілвокі остерігав більшість Об'єднаних Націй проти „арбітражної тактики", маючи на увазі пропоноване магометанськими країнами усунення Ізраїля з Об'єднаних Націй, міністри сорока магометанських країн, в тому числі навіть приятель ЗСА, на своїй конференції в Джидді, Саудівська Арабія, одноголосно вирішили саме те, від чого Кіссінджер перестерігав.

Знову ж декілька днів після того, як шановливі джентлмени, Кіссінджер і Громико, відбули в Женеві „одверті й корисні розмови" на арабські теми, московській „Правді" довелося кидати на „неслухняних" арабів, головно на Єгипет, бо ці загорнули від Москви незліченні мільярди в зброї, грошах, всяких виробах і продуктах і тепер „радяться своїм Богом", не звертаючи уваги на те, що їм радить Москва і „мудра" комуністична партія.

Вистачає тих двох прикладів, бо інші безперервним потоком приносить щоденна преса й усі інші середники комунікації. Замість захвалюваного Москвою і підтримуваного Вашінґтоном детанту в світі поглиблюється я дестабілізація, тобто замість „розрядки" розлад

Генрі Кіссінджер на кожному кроці підкреслює, що не існує альтернативи до політики детанту. Люди йому не вірять, а воно в дійсності так. Бо, справді, в Кіссінджера тієї альтернативи немає. Ні він, ні ціла його політика не здобулися на щось альтернативне, а тягнуться в хвості московських пропозицій. Більше двадцяти років тому „незабутній" Вячеслав Молотов висунув пропозицію „европейської конференції безпеки", яка мала стати суроґатом мирового договору після війни з Німеччиною та її союзниками. За двадцять років західні міністри, з між ними і наш Кіссінджер, не додумалися до будьякої альтернативи. І сьогодні як теля на мотузці, тягнене до Гельсінкі на „кінцеву зустріч на вершинах", тільки півголосом заявляють, що це ніякий договір, навіть не офіційна декларація... Пощо ж тоді їхати десяткам міністрів і президентів на чолі з президентом Фордом на 30-те липня туди? Хто кого дурить? А, радше, хто обдурює себе?

Москва, свідома свого неабиякого тріюмфу, „вдарила в літаври" й трубить по всьому світі про „велику історичну перемогу" своєї політики миру. Чи можуть після того менші й зовсім малі держави прислуховуватися до слів і думок великодержав? Чи можна серйозно трактувати заяви західніх державних мужів, що пакт, підписаний у Гельсінках, це неначе „подружжя на пробу". Воно то правда, може це насправді „подружжя на пробу", але Москва зуміє його, як і всяке інше „подружжя на пробу", використати. А чого їй більше треба? Так, як притягнула неохочих, але безрадних до підпису у Гельсінках так само після цього тягтиме їх гонорувати ті підписи і витягати висновки з них. Очевидно з успіхом, бо як же випадатиме президентові Фордові, або панові Генрі, або іншим достойникам відказуватися від власних підписів? Не розуміли хіба змісту пактів, того, що написано в їх рідній мові, не знали про що йдеться, чи як?

Стає моторошно, коли приглядатися тому. Жаль і журба огортають людину. На щастя це тільки одна сторінка медалі. Є ще й інша, яка направду інша, і породжує надії й радість. Центральні большевицькі пресові органи вже довгі місяці ведуть атаки на деяких американських провідних політиків, а головно на секретаря оборони Джеймса Шлесінджера. Останнього часу ці атаки набрали характеру гураганного вогню, часами неприхованої істерики. Бо, справді, політика Кіссінджера і політика Шлесінджера — це неначе дві різні політики двох різних державних урядів.

Нам, малим людям, важко розібратися, котра з тих політик — це справжня лінія, а котра маневр, де є головна дія, а де тільки прикриття і камуфляж, бо ж годі припустити, щоб було побіч себе дві офіційні течії, які взаємно заперечують себе. Не є виключене, що в середині американського державного правління, як це постійно згадують середник и публічної комунікації, іде завзятий внутрішній змаг, яку лінію вибрати, а сили з обидвох боків приблизно рівні й тому годі осягнути швидке рішення.

Що ж не подобається „таваріщам" у Шлесінджера? Не подобається їм багато дечого. В першу чергу не подобається їм, що Шлесінджер говорить відкрито про агресивність большевицької політики й потребу протиставитися їй, тобто не шукати розрядки з нею, далі не подобається їм авторитетна заява секретаря оборони, що ЗСА не лише будуть боронити своїх европейських союзників, але й готові в потребі перші покористувалися ядерною зброєю. Та найбільше не подобається їм, що Шлесінджер аж ніяк не хоче співати про детант під совєтську дудку, а говорить про примарність інтересів Америки та її світових союзників.

Не подобається це все московським „миролюбцям", бо за словами Шлесінджера ідуть конкретні діла, які зовсім не вкладаються в політику детанту. Ось, напр., декілька тижнів тому з нагоди номінації нового командира Корпусу Морської Піхоти стало відомим, що той новий командир належить до так званої европейської школи в колах американських високих старшин, яка вважає, що пункт важности американських збройних сил повинен бути перенесений в Европу й суміжні країни. В цій цілі має наступити „европеїзація" Корпусу Морської Піхоти (цей корпус — це фактично армійська група, бо хоч складається він тільки з чотирьох дивізій, але з допоміжними родами зброї налічує він понад двісті тисяч прекрасно вишколених і найкраще вивінуваних бійців) включно з пересуненням деяких його одиниць на европейський, чи суміжні терени. А це дуже невесела для большевиків перспектива, бо ж вони плянували й леліяли думку, що ЗСА, маючи зв'язані руки в Південносхідній Азії, не матимуть можливостей зайнятися Европою й залишать її на по-

(Продовження на стор. 4-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

Людські долі

Якими дивними шляхами ходять людські долі, яке дивне призначення висить над головою кожного з нас, чи то в Краю чи на еміграції,— про ці та інші справи я мав нагоду дізнатися, відвідуючи недавньо моїх добрих сусідів та земляків з Бібрецького повіту, панство Татухів. В моменті, коли я зайшов до них у хату, пан Татух тримав у руці листа з України і власними словами переповідав його зміст.

— Чи ти собі пригадуєш, — спитав мене, — тих Заклюжних, що мали хату коло нового млина, коли старий згорів?.. Ото ж їм обом, Дорці та Антошкові, впала манна з неба, тобто гроші з Америки: дістали спадок по небожці стрийні - Катерині. То Дорці сей спадок так вдарив до голови, що вона, кажуть, спала на долярових „фідавітах", під подушку собі їх клала, — так боялась, щоб Антошко їх не пропив! А далі, якась шрубка відкрутилась їй у голові, стала блудити, не доречі балакати, аж мусіли забрати її на Кульпарків, значиться — між варіятів. От, тоді Антошко дістав повну автономію! Як став пити - гуляти, пропивати американський спадок, то одного дня, кажуть, допився до зеленого біса, зашморгнув собі мотузку на шию та й повісився.

— Маєш, бабо, радість!— віджнула пані Татушиха і просльозилась: — Скільки вони обоє на Сибірах намучилися голод перебували, войну пережили, і якось їх Пан Біг утримав при житті та здоровому розумі, — поки лиха година не надвесла з Америки тисячів... і що їм тепер з того всього: він на цвинтарі, вона в Кульпаркові.

Велл, — сказав пан Татух, акуратно складаючи в четверо аркушик паперу, записаного фіолетним атраментом, — а ти собі гадаєш, що тут, в Америці, не буває подібних випадків?. Не дурний сеє вигадав, що від розкошів та достатків пропадає багато більше люда, ніж із біди та нужди!

— Є тільки та різниця, що там, у Краю, по більшій части вішаються, а тут — стріляються, — добавила дорога землячка.

— То ж бо то і є, — похитав головою пан Татух, знявши з носа окуляри. — Раз фабрика робить ліворвери, то хтось мусить їх юзувати, так, чи ні?.. Десь - колись я вичитав в одному календарі таку сторію чи побрехеньку, що коли Господь Бог створив американця, то дідько зараз винайшов ліворвер, аби той американець мав чим стріляти індіянів. Цей пункт стоїть точно записаний в конституції, і власне через нього маємо так багато розбою і злочинства. Як ти гадаєш, — спитав мене,— чи не варто, щоб з нагоди свого 200 - літнього ювілею, Америка зафундувала собі нову конституцію?

На мій погляд, це таке питання, що йому варто присвятити не один, а декілька дискусійних вечорів на політичному перелазі в клюбі „Лиса Микити".

Ікер

І. Телюк

У РІЧНИЦЮ БРОДІВ

Минає вже понад тридцять років від часу, коли з молодечих вояцьких грудей пролунало славне бойове „Слава! . ." по узбіччях Вороняків всуміш із клекотом скорострілів та вибухами гарматних стрілен, пригадуючи ворогові, що українські змагання ще незакінчені, а продовжуватимуться до переможного кінця.

Був гарний соняшний ранок, яких так багато в нашій Україні, коли вояки Дивізії „Галичина" робили прорив із залізних кліщів оточення, починаючи бій, що не уступає таким історичним подвигам як Маківка, Лисоня й інші, які стали леґендою Українських Січових Стрільців. Згадуючи сьогодні цей незабутній бій, криваву жертву Дивізії „Галичина" і поляглих друзів по зброї, ми хилимо голови перед їх тінями, бо вони вмерли з вірою в незаперечну правду, що доки житимуть українські люди, які готові боротися за здійснення ідеї Української Державности, так довго та ідея буде жити й наближатися до здійснення!

Коли сьогодні як учасник згадую цей бій в 31-шу річницю, хочу зупинитися на подіях, що попередили створення Дивізії „Галичина", подаючи їх так, як я їх колись сприймав і як це зробив би кожний інший юнак, що був там зі мною і мріяв здобути Українську Державу із зброєю в руках, наслухавшись оповідань батька про визвольну боротьбу під час Першої світової війни.

Це був пам'ятний 1943 рік, коли на Сході вирішувалась доля Другої світової війни, коли загально ширилася думка про неминучий упадок нацистської Німеччини, і коли була невідомою дальша доля сильно надщербленої большевицької держави.

Серед такого положення, коли обидва тоталітарні велетні, щоб перемогти, не рахувалися з винищенням великої частини людства, багато східніх народів опинилися перед питанням, як зберегти фізичне існування й бути готовими із зброєю в руках боронити прав своєї державности у випадку розвалу совєтської і німецької великодержав.

У таких обставинах опинився також український народ. Перед нами стало питання подвійної оборони: збереження фізичного існування і здійснення національного визволення. Для цього завдання постали дві формації, а саме: повстанські частини УПА, що тоді формувалися на Волині, та леґальна модерно вишколена, ознайомлена з найновішою зброєю, Дивізія „Галичина".

Приблизно по - половині поміж цими двома формаціями ми поділилися — перші випускники Фахово - Технічної Школи у Львові, — про виїзд на працю до Німеччини ніхто з нас не хотів і думати.

Ідея повстанського руху в той час набирала широкого розголосу, а сама Повстанська Армія була в стадії формування; однак відчувався великий брак добре вишколеного старшинського і підстаршинського складу, тому багато юнаків, свідомих свого патріотичного завдання, вибрали Дивізію, хоча серце тягнуло в ліси, туди по вишколі можна буде повернутися, — думалося. Дивізія „Галичина", на протязі одного року перейшовши вишкіл в різних місцевостях тодішньої Німеччини, була готова до бою. Коло 15,000 добре вишколеного воятства стояло в її лавах.

У той час загальна лінія фронту пересунулась далеко зі Сходу, від Сталінґраду аж на західньоукраїнські землі. Дошкульний брак людських резервів до боротьби з Совєтами примусив німецьке командування призначити Дивізію на український фронт, хоча існували сильні побоювання серед німців, можливого переходу повного складу Дивізії до УПА; що вже трапилось із деякими окремими відділами, що стали до боротьби із большевицькими партизанами раніше. Проте були й інші міркування: український вояк, борючись на рідній землі, буде боронити її до загину.

Серед воятства почали кружляти радісні вістки, що розташують Дивізію по різних околицях Галичини — в Станиславові, в самих Карпатах тощо, а кожний юнак зокрема мріяв, що ще перед виходом на фронт, зможе ще раз зустрітися з рідними, з коханою дівчиною, чи дехто — з дружиною, дітьми. Тому кожний горів бажанням найшвидшого виїзду на рідну землю, щоб стати в її обороні.

Настали пам'ятні дні червня 1944 року, коли по вислуханні польової Служби Божої, частина за частиною почали виїжджати на Схід. Радість і хвилювання обіймав кожного із нас, — радість, бо знову нас вітатиме рідна земля після однорічного скитання по різних вишкільних таборах Німеччини; а хвилювання, бо невідоме вояцьке фронтове життя.

Дивізійники ніколи не забудуть тих днів, коли в переїзді на залізничних станціях нарід вітав своє військо; дехто з нас мав нагоду стрінути рідних, а дехто лише кинув поглядом на рідний дім, що трапилось і мені, бо поїзд . . . спішився на Схід. Люди приймали нас, чим хто мали та з вірою в перемогу прощали нас. Недалекий уже фронт був перед нами.

В часі від 15-го червня до 5-го липня Дивізія переїхала на призначений відтинок східнього фронту, вивантажуючись на станції Ожидів. Тут довелося вперше перейти бойове хрищення. Я командував чотою протилетунської артилерії — „двійки", моїм завданням було обороняти тяжку протилетунську артилерію від низьких налетів ворожих літаків, як рівнож обороняти її від наступу піхоти. Ще добре ми не розвантажились, а вже совєтські „Іллічі" привітали нас вогнем на станції.

Деякі наші частини в багатьох випадках при займанні бойових становищ заставили місця фронту порожніми, або вже зайнятими ворогом, і треба було збройно вибивати його звідти. Ми не були до цього цілковито приготовані, однак українські вояки були свідомі, що боронять вже останнього окрайця своєї землі. Сміливо й по-геройськи займали ми

(Закінчення на стор. 5-ій)

Вакаційні проби „Молодої Думки"

Ню Йорк. — Для запевнення успішної участи у ювілейному концерті з нагоди 25-ліття існування хору „Думка" в Ню Йорку та у концерті для відзначення 200-річчя Американської Незалежности, Управа хору рішила кожної суботи в місяці серпні, починаючи із суботи 2-го серпня, відбувати проби-зустрічі „Молодої Думки" по наших відпочинкових оселях: на „Верховині" в Глен Спей, Н.Й. о год. 10:30 перед пол., а на „Союзівці" в Кергонксоні, Н.Й. о год. 2:30 по пол. Для решти дітей всіх філій „Молодої Думки", які вже повернулись з вакацій, або на них ще не їхали, проби відбуватимуться кожної середи в 6-ій год. вечора в Українському Народному Домі в Ню Йорку. У пробах на відпочинкових оселях і в Ню Йорку можуть брати участь члени всіх філій „Молодої Думки", як також діти-кандидати до хору. Оплата за півторигодинну пробу виноситиме 1.50 доляра на покриття видатків приїзду диригента.

ВІДБУДЕТЬСЯ ЗУСТРІЧ ПЛАСТУНІВ-СЕНІОРІВ

Іст Четгем, Н.Й. — Крайова Булава УПС інформує, що в днях 2 і 3 серпня ц.р. на пластовій Оселі „Вовча Тропа" в Іст Четгем, Н.Й. відбудеться товариська зустріч пластунів-сеніорів. В програмі: панель, біжучі справи, ватра. Початок зустрічі в суботу год. 11-та перед полуднем; нічліги в будинках Оселі або у приватних шатрах; харчуватись можна буде в кухні Оселі. Оплати: 8 дол. без нічлігу, 11 з нічлігом.

ТАНЦЮВАЛЬНИЙ АНСАМБЛЬ „КАЛИНА" З КАНАДИ ВИСТУПАТИМЕ В КАЛІФОРНІЇ

Лос Анджелес, Кал. — З Каліфорнії інформують, що відомий і популярний танцювальний ансамбль з Канади „Калина" виступатиме в половині серпня перед американськими офіцерами в місцевости Монтерей, Каліфорнія. Цим виступом українська молодь Канади відзначить 200-річчя Американської Незалежности. Після виступів в Монтерей ансамбль виступить також в Лос Анджелесі (29, 30 і 31-го серпня) та в інших містах

НАУКОВО-ДОСЛІДЧЕ ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

RESEARCH SOCIETY for UKRAINIAN TERMINOLOGY, Inc.
c/o N. Hawrylko, Attorney at Law
34 East 7th Street New York, N. Y. 10003

ПРИЙМАЄ ЗАМОВЛЕННЯ НА

„СЛОВНИК СИНОНІМІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ",

тверда оправа, 225 ст., ціна $7.50 після появи з друку при кінці вересня 1975 р. Ціна в передплаті $ 6.00 до кінця серпня 1975 р.

Хто пожертвує $ 10.00, — той дістане Словник даремно і його прізвище буде поміщене в Словнику. Хто пожертвує $ 100.00, — той стає членом-добродієм Т-ва. Хто пожертвує $ 1,000.00, — той стає меценатом Т-ва, його життєпис і фотографія будуть уміщені в Словнику.

ПОМОЖІТЬ своїми пожертвами видати цей Словник.

ВСІ ПОЖЕРТВИ "TAX EXEMPT"

Research Society of Ukrainian Terminology
c/o N. Hawrylko, Attorney at Law
34 East 7th Street, New York, N. Y. 10003

У РІЧНИЦЮ БРОДІВ

(Продовження зі стор. 2-ої

призначені нам становища та старалися їх вдержати, хоча б із великими жертвами для себе. Дивізія опинилася в розпалі бою, займаючи відтинок від околиць Бродів аж по Золочів. В загальному відчувалась тривога, щось було не в порядку, здавалось, що ми опинились у засідці.

Ворог почав безпощадний бій, намагаючись знищити Дивізію в її бойових початках, бо знав, що в її лавах, разом із ветеранами Першої світової війни стоїть найкращий цвіт української нації, що покинув книжку, рідню, а неодин — жінку й дітей, щоб продовжувати боротьбу українського народу з наїзником. Хитро розкинені ворогом летючки та відозви не мали ніякого впливу на воякцтво — кожний з нас знав одне: боротьба до перемоги або до загину!

Перше бойове хрещення вояцтво видержало по-геройськи, однак не надовго. Прийшов пам'ятний день 17-го липня, коли Дивізія „Галичина" опинилась у залізних кліщах ворога, оточена з усіх сторін.

Неначе перед бурею на нашому відтинку напроти Суходолів було досить спокійно. Користаючись з нагоди, ми з поручником Б. поїхали в сусіднє село за справами. Ще добре не встигли розглянутися, як в село за нами приїхав зв'язковий, щоб негайно повертатися на становища, бо приїхав командир нашого батальйону. І просто не хотілося вірити, коли командир повідомив нас, що ми оточені ворогом.

Це був пам'ятний і сумний день також для цілої Галицької землі, бо в той час ворог проломив оборону й пішов у наступ на всьому галицькому фронті. Дивізія опинилась у перстені: Буськ-Ожидів - Олесько - Гута - Майдан - Княже - Красне.

Тільки мала частина фронтової резерви, котра в околицях Красного, зуміла прорватися з залізного перстеня та через Львів - Самбір продертися в околицю Старого Самбора.

На нас, оточених навколо, почалася безпощадна атака ворожих частин. На Дивізію й решітки 13-го корпусу від сходу до сходу сонця налітали ескадри винищувальних ворожих літаків, паралізуючи нашу оборону. З двох сторін нас обстрілювали артилерія й танки, не говорячи вже про піхоту, яка почала генеральний наступ. Наші оборонні лінії заломилися. Лави оборонців з дня-на-день рідшали, застелюючи поляглими поле бою...

Почала дошкульно відчуватися нестача амуніції та пального до автомашин, бо Дивізія за час перебування на фронті не одержала жадної доставки, тільки користувалися зброєю і амуніцією, привезеною з собою із вишкільного табору. Під натиском ворога рештки 13-го корпусу почали фатально скупчуватися, а це давало можливість ворогові нищити корпус ще більше.

Розбите вояцтво Дивізії зсконцентрувалося в більшості в лісі Гаварщина, селах Підлісся, Ожидів та в околицях могили Шашкевича. Тут у підніжжі могили були наші останні становища тяжкої протилетунської артилерії, що нам залишилася після відступу із Суходолів, де нам прийшлось обороняти відступ нашої піхоти 30-го полку. На відворотній дорозі тяжка протилетунська артилерія також обороняла наш відступ в околицях Ясенева проти советських танків, які появились несподівано, щоб відгородити шлях відступаючим частинам.

Перша спроба прорватись у сторону Буська не дала успіху. Несподівано наспіла вістка, щоб пробиватись вбік околиць Золочева, куди ззовні оточеного кола пробивалися до нас дві панцерні дивізії, щоб допомогти прориву.

По короткій нараді із сотником К., заступником командувача тяжкої протилетунської артилерії, ми вирішили знищити майже всі гармати, та розпочали наступ вбік Золочева, через Білий Камінь. Сюди ворог скерував свій натиск всіма родами зброї: піхотою, танками, артилерією і летунством. Під зливою вогню приходилось нам прориватися в сторону Золочева, куди мала прийти заповіджена допомога. Це були трагічні дні 19 і 20-го липня, дні остаточного розгрому Дивізії „Галичина".

Було тяжко розлучатися із своїми гарматами й автомашинами у стіп могили Шашкевича, але з найбільшим жалем і болем у серці довелось залишити поранених товаришів на поталу безпощадному, жорстокому ворогові. Хоч яке тверде вояцьке серце, хоч здебільшого кожний був приготований, що за хвилину, чи пізніше зустріне його та сама доля, але, коли бачив пораненого товариша, і знав його неминучу долю, то сльози лились і серце рвалося з розпуки.

Нераз тепер, коли бачимо молодих людей, які байдуже ставляться до долі свого народу, насувається думка: скільки могли б зробити для України ті, яких ми залишили під Бродами, які не питались, що їм Україна дасть а своєю жертвою молодого життя засвідчили свою безмежну любов до Батьківщини.

І так через Білий Камінь, Белзець ми дійшли до села Почапи. На тому шляху ворожі літаки збирали своє найбільше жниво: вздовж усього шляху палало одне суцільне вогнище, де горіли рештки воєнного виряду, а навколо все було встелене людськими і кінськими трупами.

У Почапах ми перебули ніч, а зі сходом сонця почали дальший наступ, що його перервала поява ворожих танків, які заломили остаточно наші лави. Довелося знову відступати в село, залишаючи на полі багато вбитих. 21-го липня — це останній та найстрашніший день перебування під Бродами. Кожен з нас неминуче знав, що остання година наближається і що лютий ворог буде тріюмфувати.

У безконечному вогні, вибухах набоїв, розривах заліза проминув день і настала ніч із 21-го на 22-ге липня. Вже при заході сонця поширилась вістка, що цієї ночі готується останній наступ — прориву через ворожі становища. Користаючи з темряви старшини намагались наладнати порядок наступу, оскільки це взагалі можна було назвати порядком у військовому розумінні. Із тяжкої зброї не залишилось нічого в Дивізії, лиш одна батерія із 15-го корпусу відкрила вогонь на возрожі позиції в плянованому місці прориву. Здорові вояки йшли у першій лінії, а за ними легкопоранені та рештки недобитків воєнного табору. Заплановано прорватись клином через ворожі становища в околиці села Княже.

Опівночі наша колона в заграві вогню поступово посувалася вперед у сторону Княже-Хильчичі. Місце прориву представлялося так: село Княже лежить у стіп Вороняків, воно було зайняте ворогом. За селом, в сторону півдня лежить пасовисько, де пробігала залізниця та шлях на Золочів. На узгір'ях за залізницею були теж ворожі частини: піхота і гранатомети. На захід вздовж лінії були ворожі танки та піхота. Обсаджені ворогом були також узгір'я із північної сторони. Найменше була обсаджена ворожими військами лісиста гора на південь за залізницею, туди і спрямувався наш наступ.

Головна атака прориву розпочалась на світанку 22-го липня. Залунало бойове „Ура" всуміш із безупинною стріляниною з ворожих становищ навкола Княжого. Заграли гармати, гранатомети та кулемети з танків, що разом з піхотою вдерлись у Княже. Тут не знати було, куди стріляти і від кого боронитися. З усіх боків свистіли кулі, вибухали набої, розривалися гарматні стрільна, ревіли гранатомети. Село запалало суцільним вогнем...

В той час почало сіріти, зникали сутінки й помалу сходило сонце із-за узгір'я оглянути криваве пекло на землі...

Головне скупчення нашого вояцтва прямувало на південь, стараючись перейти місток під залізницею. Ворог спрямував туди свій вогонь. Із заходу в нашу колону врізались ворожі танки, розчавлюючи по дорозі безпощадно все. У головній колоні збільшилось замішання. Усе кинулось панічно через залізницю в сторону гори під лісом. Цілу площу перед залізницею заливав ворожий вогонь. Лише ця площа роз єднувала нас і ліс, куди відступала основна маса нашого вояцтва.

Разом з нашим військом багато місцевого населення старалося прорватись через ворожі становища, воліючи навіть смерть, ніж залишитися під пануванням большевиків. І тут пригадується ще один трагічний образ у моїй пам'яті, що залишився зі мною назавжди: Коли мені щасливо вдалось перебігти через долину і залізничний шлях, я дістався на край лісу під охорону дерев, і тут спіткнувся на два тіла — труп українського старшини та біля нього смертельно поранена дівчина в її передсмертній хвилині. Цей образ не дає забути мені, що українська нація бореться ціла, що немає різниці, чи це чоловік, чи жінка, а всі разом стоять у боротьбі і несуть криваві жертви.

Коли востаннє кинув поглядом в сторону долини, то там ще клекотіло, а горою кружляв ворожий літак, неначе зловісний ворон, що дожидав кінця своєї жертви.

Тільки кількасот щасливців врятувались із цього прориву. За приблизним обрахунком повернулися 2.500 вояків до складу іншої дивізії, 4,000 залишилися в УПА, 2,500 потрапили в полон. Із протилетунської артилерії, яка складалась із трьох сотень із допоміжними частинами, тобто з 860 вояків, повернувся лише вісімдесять один вояк. А решта полягла на полі бою, зрошуючи кров'ю брідські поля, — свою українську землю, що неминуче породить нових борців, які продовжуватимуть боротьбу за визволення України.

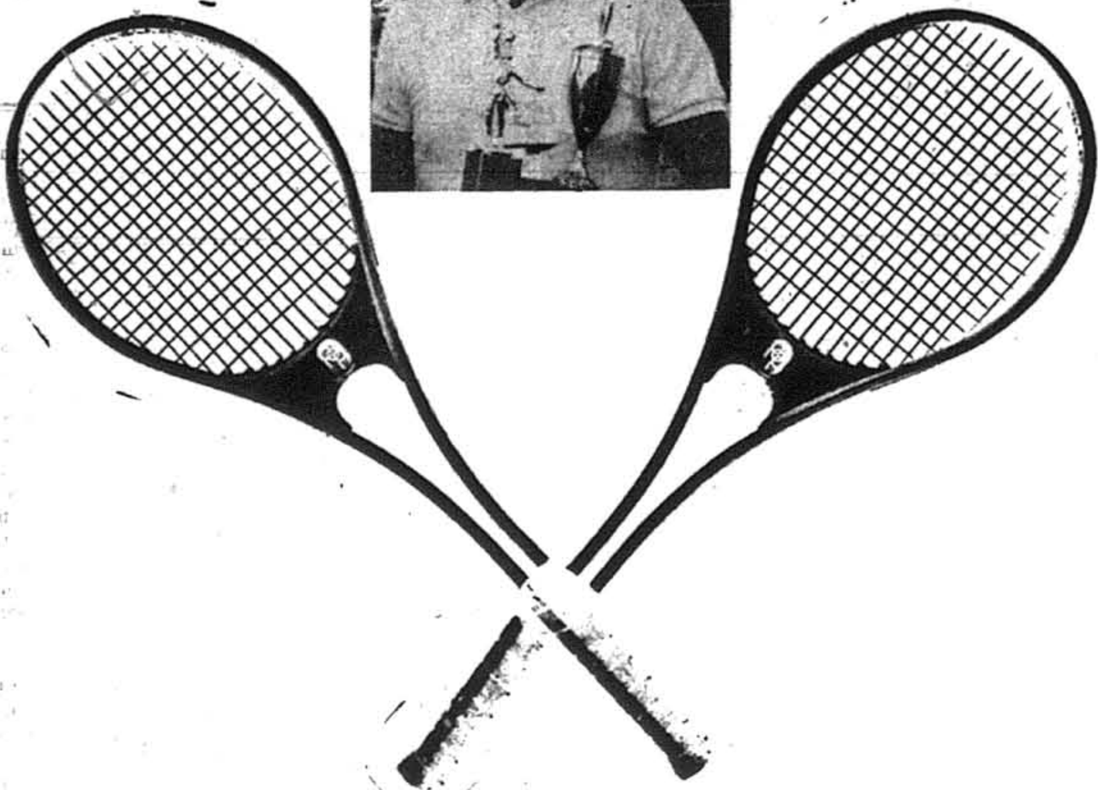
УКРАЇНСЬКА ДИТЯЧА СВІТЛИЧКА ВЧИТЬ ВАШУ ДИТИНУ ЩЕ ОДНІЄЇ МОВИ.

В 40-ий ДЕНЬ СМЕРТИ
(який припадає 2-го серпня 1975 р.)
Нашого Дорогого і Незабутнього Друга
БЛ. П.

Д-РА ВОЛОДИМИРА ГУКА

ПРИКЛАДНОГО ГРОМАДЯНИНА — ЛІКАРЯ — СПОРТОВЦЯ
ЙОГО СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ ВШАНОВУЮТЬ

ДРУЗІ — ТЕНІСИСТИ

За спокій Душ

Бл. п.

ДАРІЇ з ШУХЕВИЧІВ і Д-ра ВОЛОДИМИРА СТАРОСОЛЬСЬКИХ

буде відправлене

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

в церкві св. Івана Хрестителя в Гантері, Н. Й.
дня 2-го СЕРПНЯ 1975 р. о год. 7:30 веч.

Діти, внуки і Родина

В пам'ять і пошану заслуженого громадянина Дорогого

Бл. п. проф. д-ра Василя Стецюка

на Український Вільний Університет в Мюнхені 10.00 дол. зложили

Д-р Валентина і Олекса КАЛИННИКИ

В церквах СВ. МИХАЙЛА в м. Міннеаполіс, та СВЯТОЇ ТРІЙЦІ в Ню Йорку — Broom Str.
з приводу сьомої річниці смерти (8 серпня 1968 р.)
відбудуться

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ та ПАНАХИДИ

за спокій душі мого дорогого мужа,

Д-ра ЛЕОНІДА М. ГУМЕНЮКА

Дуже прошу друзів і приятелів сердечно помолитися за Покійника, який був не тільки Вашим відданим лікарем, щирим приятелем, а й до останнього дня свого життя, великим українським патріотом, який ще в 1918 році, в чині сотника воював за самостійну Україну, а в 1939 р. за самостійну Карпатську Україну.

Перебуваючи в невтішнім смутку
Д-р АНТОНІНА В. ГУМЕНЮК

З болем серця, повідомляємо, що дня 7-го липня, 1975 р., в наслідок важкої недуги, відійшов у вічність,

бл. п.

МАРКО КРИСКІВ

уроджений 1904 року, в селі Іників, Підгаєччина, Західня Україна. Покійний, був примірним громадянином, соборником-патріотом! В зарані свого віку, був подвижником УВО, а згодом членом ОУН — на рідних землях. На еміграції, був щирим прихильником ОУВФ, та передплатником українських націоналістичних видань. Був членом УНС — Відділу ч. 240 — імени Евгена Коновальця, членом Т-ва „Самопоміч", членом Кооперативи „Самопоміч". — Українська Громада Клівленду, втратила прикладного Українського Патріота — Соборника!

ПОХОРОН відбувся 10-го ЛИПНЯ 1975 р., а Тлінні Останки Покійного Марка Крискова, перевезено, на кладбище — Українських Католицьких Церков, при Гирд Ровд, в Клівленді. Повідомляючи про смерть нам Найдорожчого, просимо про молитви!

Горем прибиті:

КАТЕРИНА — дружина
діти і внуки в Україні, та
Друзі і Земляки, в Америці.

В другу невимовну сумну і болючу річницю Смерти нашої Найдорожчої і Незабутньої Дружини і Мами

Б. П.

МАРІЇ ПІДСОСНОЇ

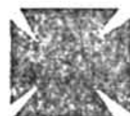
що припадає в неділю 3-го серпня 1975 р. буде відправлена

ПАНАХИДА

в той день о год. 11-ій ранку на цвинтарі св. Андрія в БАВНД БРУКУ, Н. Дж.

Друзів і Знайомих просимо в той день взяти участь у Панахиді і про молитви за спокій Душі нашої Дорогої Покійниці

муж — ЮРІЙ
син — МИХАЙЛО

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що в п'ятницю 25-го липня 1975 р. відійшов у вічність на 62-му році життя наш Найдорожчий Муж, Батько

Б.Л. П.

ВАСИЛЬ ГУСАР

(Уніст — Зубченко)

ПАНАХИДИ в суботу і неділю 26 і 27 липня о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Koyens 319 Amboy Ave. Metuchen, N.J.
ПОХОРОН відбудеться в понеділок 28-го липня в ранніх годинах, на українськім православнім цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина — ДАРІЯ
дочка — НАТАЛКА
син — ДАНИЛО СТРУК
сестра — МАРІЯ Турко з донькою ІРИНОЮ
та близька і дальша родина в Америці і Україні.

З діяльности ЛМКлюбу

1. Гуцульський вечір

У п'ятницю, 6-го червня ц.р., інж. Роман Кобринський у ЛМКлюбі в Ню Йорку, доповідав на тему—„Гуцульщина — перлина українських Карпат", а п-ні Тетяна Кейс читала лекцію п.н. „Гуцульські леґенди".

Інж. Р. Кобринський, уродженець Гуцульщини, з'ясував історію цієї вітки українського народу, що довгі сторіччя томилася під окупацією молдавських воєвод та інших „сусідів". Сама ж Гуцульщина — це країна неперевершеної краси гір, бистрих річок, лісів, полонин і чистого пахучого повітр'я. Постала численна література, своя і чужа, про той чудовий край і його мешканців, прекрасні картини-краєвиди своїх і чужосторонніх малярів, збірники обрядів, вірувань і побуту цього буйного, поетичного гірського племени.

Доповідач говорив про життя-буття гуцулів та їхню палку вдачу, свободолюбність, цінне побратимство між леґінями, про нахил до мистецтва у всьому житті-побуті, в будові їхніх колиб, в одязі, у виробництві ужиточних предметів тощо. Згадав про їхні господарські зайняття, випасання худоби та овець, виріб бриндзі та різних родів сиру, а в зимі важку працю в лісі, при вирубі дерева і сплавах його дарабами, про працю жінок-вишивальниць і ткальниць одежі та ліжників з домашньої вовни. Відмітив їхні архаїчні звичаї, традиції, пісні і танці в днях радости, на весіллях чи на великих храмових святах, і в днях смутку, під час похоронів.

Маестро Ст. Крижанівський, який керував програмою вечора, подякував інж. Кобринському за його цінну доповідь і попросив до слова п-і Тетяну Кейс. Пані Тетяна говорила про гуцульські міти-леґенди, що їх символізує леґенда про боротьбу між Добром і Злом, себто вічні змагання між добрим Богом і злим Арідником, ще від початку створення світу. Вона навела богато фаз цієї боротьби, що, згідно з народним повір'ям, триватиме до кінця світу, цитуючи етнографічні записи В. Гнатюка та інших дослідників мітології гуцулів.

Під час перерви присутні оглянули малу, але цікаву виставку книжок про Гуцульщину, літографічні відбитки типів населення, богато картин, краєвидів (все те приготовив інж. Роман Кобринський). Голова Клюбу, інж. Іван Жуковський, подякував доповідачам за їхні доповіді

2. Останній п'ятницевий вечір перед вакаціями

На закінчення літнього сезону діяльности Літературно-Мистецького Клюбу, в п'ятницю, 13-го червня ц.р. тут відбувся музично-розваговий вечір, в якому виступили молоді піяністки, студентки УМІнституту, Соня Шереґ і Марта Мачай, а в розваговій частині вечора Іван Керницький-Ікер і маестро Степан Крижанівський. Відкриваючи програму того вечора, голова Клюбу, інж. Іван Жуковський, привітав президента УМІ, проф. Меланію Байлову, та проф. Калину Чічка-Андрієнко, і склав на їхні руки подяку за цінну співпрацю з ЛМКлюбом у минулому сезоні.

Марта Мачай, учениця проф. М. Байлової, відограла Бортнянського Сонату Ф-Дур та І. Соневицького „Ой, на ставі, на ставі". Вона виявила себе талановитою і працьовитою піяністкою, у неї безсумнівний музичний талант. Соня Шереґ, учениця проф. Чічки-Андрієнко, виконала Жука — „Поему" і поему Фоменка „Карпати", яка дуже сподобалась присутнім своєю мелодійністю.

У другій частині програми вечора Марта Мачай виконала В. Барвінського „Пасторальну Прелюдію і Шуберта — „Імпромту С-Дур", а Соня Шереґ грала Дебюссі „В сяйві місяця", Готальда „Поетичний вальс" і Гершвіна „Прелюд" II і III. Обом молодим піяністкам присутні дякували теплими оплесками за гарну гру, а Управа Клюбу обдарувала їх китицями квітів. У розваговій частині програми Ів. Керницький-Ікер прочитав два свої фейлетони, а маестро Ст. Крижанівський читав дотепні розповіді про свої молоді літа і веселі прогулянки в Карпати чи до села Янова під Львовом; прочитав теж деякі вакаційні гуморески.

Наприкінці забрала ще слово проф. Меланія Байлова і склала подяку Управі Клюбу за корисну співпрацю з Українським Музичним Інститутом. Закриваючи літній сезон, голова Клюбу, інж. Іван Жуковський, подякував виконавцям програми вечора, а всім присутнім побажав гарних, приємних і здорових вакацій.

Б.Б.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Видання Українського Вільного Університету

МОЖНА ЗАМОВЛЯТИ В КНИГАРНІ „СВОБОДА"

SYMBOLAE IN HONOREM GEARGII Y. SHEVELOV (Збірник на пошану проф. д-ра Юрія Шевельова)	$22.00
Володимир Янів: СТУДІЇ ТА МАТЕРІЯЛИ ДО НОВІШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ (Wolodymyr Janiw: Studies and Materials on Modern Ukrainian History)	15.00
ЗБІРНИК НА ПОШАНУ ІВАНА МІРЧУКА (Symbolae in memoriam Ioannis Mirchuk, 1891-1961)	15.00
МАТЕРІЯЛИ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ під редакцією В. Янева (Material for History of the Ukrainian Church)	15.00
М. Д. Добрянський: УКРАЇНСЬКО - ПОЛЬСЬКІ СТОСУНКИ У XIX СТ. (M. D. Dobrjanskyj: The Ukrainian-Polish Relations in XIX Century)	4.00
Н. Полонська - Василенко: ДВІ КОНЦЕПЦІЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ Й РОСІЇ (N. Polonska-Wasylenko: Zwei Konceptionen der Geschichte der Ukraine und Russlands)	3.00
А. Жуковський: П. МОГИЛА І ПРОБЛЕМА З'ЄДНАННЯ ЦЕРКВИ (Petro Mohyla and the Problem of Unity of Churches)	11.00
Borys Lewytzkyj: DIE SOWJETISCHE NATIONALITAET POLITIK NACH STALINS TOD (1950-1970) (Б. Левицький: Совєтська політика щодо національностей після смерти Сталіна	11.00
О. Юрченко: УКРАЇНСЬКО - РОСІЙСЬКІ СТОСУНКИ ПІСЛЯ 1917 Р. В ПРАВНОМУ АСПЕКТІ (Alexander Jurchenko: Ukrainian-Russian Relations After 1917 in Their Juridical Aspect)	15.00
В. Шелест: ІДЕОЛОГІЧНА БОРОТЬБА МІЖ МОСКВОЮ І ПЕТЕРСБУРГОМ І ЇЇ ВІДОБРАЖЕННЯ В ЛІТЕРАТУРІ (Ideological and Cultural Feuds Between Moskau and St. Petersburg-Leningrad as Reflected in Literature by W. Shelest)	3.00
GREGOR KRUK — Vorwort von Jean Cassou, Einfuehrung von Isa Bauer (Мистецька монографія)	28.50

Замовлення і належність разом з коштами пересилки (32 ц. від кожної книжки) слати на адресу:

Svoboda

81-83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303

БІБЛІОТЕКА ПРИДБАЛА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ною щоденною газетою в Галичині і на Волині. Дотепер його не було ні в одній бібліотеці Америки для загального вжитку „Новий Час" сфільмовано з оригінальних примірників що зберігаються в УВАН-і і в мґра Ярослава Рака.

Врешті останнім більшим набутком Слов'янського відділу є „Народ", перша партійна газета в історії України, офіційний орган „Русько-Української Радикальної Партії" (першої політ. партії на території України). „Народ" виходив у Львові і Коломиї під редакцією Михайла Павляка й І. Франка в рр. 1890 - 1895. Під їх рукою він виріс на загальноукраїнську трибуну політичної і громадської думки, об'єднавши серед своїх співробітників видатні політичні сили. Співпрацював з „Народом" також М. Драгоманов, що друкував на його сторінках свої „Чудацькі думки", та Ю. Бачинський, що опублікував там перші розділи своєї славної „України ірредента". „Народ" сфільмовано із приватної колекції проф. Ю. Герича з Оттави.

При цій нагоді згадаємо про деякі інші періодики з 19 століття в Слов'янському відділі. Між ними є така рідкість, як „Украинский Весник" з 1816 р., перший журнал на Україні з українською тематикою, в якім м. ін. співпрацювали також Г. Квітка - Основ'яненко і П. Гулак - Артемовський. Бібліотека не має 1917 - 1919 річників (журнал був заборонений цензурою в 1920 .).

Має Слов'янський відділ також славну „Основу", перший журнал наддніпрянської інтеліґенції з українським національним спрямуванням. Виходив він у Петербурзі українською і російською мовами два роки (1861 - 1862). Під редакцією В. Білозерського та при співучасті П. Куліша і М. Костомарова, „Основа" об'єднала коло себе блискучу екіпу співробітників, що ввійшли в українську історію зі славою батьків української культурно - національного відродження. На жаль, бібліотека має комплект тільки за 1861 рік, а з 1962 року має лише одне число за серпень. Цей журнал перестав виходити через слабість тодішнього українства і через переслідування російською цензурою. В 1863 році вийшов відомий „указ", яким заборонено друкувати українською мовою. Він настільки спаралізував наше життя, що треба було чекати аж 20 років, щоб наддніпрянська інтеліґенція спромоглася створити новий журнал на такому рівні, на якому була „Основа". Ним стала „Київська Старина", що друкувалася російською мовою (українська була заборонена новим „указом 1876 р.). Протягом 25 років праці (1882 - 1906) цей журнал придбав собі непроминальні заслуги на полі української культури. Без нього українська нація не була б такою, якою вона була в той час. Слов'янський відділ має комплект „Київської Старини" за винятком 1907 р., коли вона появлялася під назвою „Україна".

Кінець 19 сторіччя можна з повним правом назвати „золотою добою української періодики, поскільки в тому часі постали й виходили такі „гіганти" як „Літературно - науковий вісник", (1898 — 1932) „Правда" (1867 - 80 і далі 1884), „Зоря" (1880 — 1897), „Свобода" (1895 — 1939), Громадський Голос" (1895 - 1939) і згадувані вже „Діло" та „Народ". Усі вони появлялися у Львові. Тільки „Літературно - науковий вісник" був перенесений до Києва в 1907 - 1919 рр.

На жаль, із усіх цих великих видань Слов'янський відділ має тільки ЛНВісник (комплект за винятком 1904 р. кн. 1, 4, 9, 10, 12) і вже згадані „Діло" та „Народ". Інших нема на західньому континенті. Чи вдасться їх відшукати і поставити на службу українській науці? Помічними в розшуках можуть бути всі, хто цікавиться українською культурою. Не виключене, що деякі з названих видань зберігаються у приватних бібліотеках з великою шкодою для загальної справи. Хто знав би про них, просимо подати інформацію авторові цієї статті, або будь - якій українській науковій установі.

Роман Ільницький

ТАСС „засуджує" соціялістів за спротив комуністам Портуґалії

Москва. — Совєтське пресове аґентство ТАСС опублікувало інформацію про ситуацію в Портуґалії, займаючи становище до плянів військової хунти творити „народні комітети" та до виходу соціялістів і народних демократів з португальського уряду. Ця інформація розкриває методи поступування Москви в Портуґалії з метою встановити там свою контролю.

„Напружений період переживає тепер Портуґалія, — інформує ТАСС. — І не тільки тому, що колись могутня оліґархія, яка втрачає останні привілеї, чинить відчайдушний опір революційним перетворенням у країні. Справа ще й у тому, що в негідній ролі пособників реакції виступило керівництво... соціялістичної партії, яке поставило власні корисливі цілі вище від загальнонаціональних інтересів португальського народу.

Справа дійшла до того, що керівники соцпартії прийняли рішення демонстративно відкликати міністрів-соціялістів з Тимчасового уряду. Більше того, ті самі керівники використовують зараз усі доступні їм засоби — від трибуни Установчих зборів до організації завідомо провакаційних вуличних демонстрацій — для ворожих нападок на Рух збройних сил, Революційну раду, Комуністичну партію та інші ліві сили.

Використавши для початку як привід призначення Рухом збройних сил нового редактора газети „Республіка", кандидатура якого їх не влаштовувала, лідери соціялістів потім ополчилися на програму Революційної ради— „Плян політичних дій". Цей плян, затверджений цими днями асамблеєю Руху збройних сил, передбачає створення в країні — з верху до низу — системи загальнонародних масових організацій, які ґрунтуються на принципі єдности всіх демократичних сил португальської революції. Соціялісти, зрозуміло, мають повну можливість брати участь у діяльності цих організацій поряд з представниками інших партій, можуть активно сприяти тим самим дальшому розвиткові революційного процесу в Портуґалії.

Однак факти говорять про те, що зовсім не ця можливість цікавить керівництво соціялістичної партії, дуди більше заклопотане особистими амбіціями. Генеральний секретар партії М. Соарес і його найближче оточення на практиці протиставлять себе справді революційним силам і, фактично сповзаючи на позиції реакції, гальмують португальську революцію, посилюють труднощі, які стоять перед країною.

Хіба не про змичку лідерів соцпартії з правими говорить той факт, що слідом за відставкою міністрів-соціялістів з Тимчасового уряду вийшли міністри від так званої народно-демократичної партії — буржуазної партії, яка з самого початку чинила опір проґресивним перетворенням у країні? Намагаючись спровокувати урядову кризу, керівники цих двох партій хотіли б спинити і навіть повернути назад процес революційних перетворень, який відбувається в Портуґалії" — пише ТАСС.

ВІК ДИТИНИ МІЖ 3 І 5 РОКОМ ЖИТТЯ — ЦЕ ЧАС, КОЛИ ДИТИНА ДІСТАЄ ВСЕ, ЧИМ ВОНА БУДЕ В ДОРОСЛОМУ ВІЦІ. ЦЕЙ ЧАС ТРИВАЄ ДУЖЕ КОРОТКО — НЕ ПРОГАЙНУЙТЕ ЙОГО ДЛЯ ДОБРА ВАШОЇ РІДНОЇ ДИТИНИ!

Відзначення Тижня...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

товців о. Казимир Сімайтіс — парох литовської католицької церкви св. Антонія, о. Ніколяс Іван — парох закарпатської церкви св. Миколая, о. Елемир Мікус — парох словацької церкви св. Кирила і Методія, о. Вілліям Сінкеле — від польської католицької церкви св. Домініка, о. Домінік Щорба — мадярський католицький священик з церкви св. Хреста, о. Антоній Чувало — парох хорватської католицької церкви св. Джерома.

Знамениту політичну промову виголосив конґресмен Марвін Еш, випробуваний приятель поневолених народів. Його промова й проклямації губернатора Вілліяма Міллікена, мейора Лівонії Мек Намари, і мейора Ворреиу Теда Бейтса, були видруковані в Конґресовому Рекорді вже з дати 16 липня ц.р.

Святкове відзначення Тижня Поневолених Націй закінчено прийняттям резолюцій з вимогою волі для уярмлених народів і пошанування людських і громадських прав усіх людей. Вимога розчленування російської імперії і створення на її місці національних держав — була провідною думкою цих резолюцій.

Чепурно видана програмка самого фестивалю, а в тому теж відзначення Тижня Поневолених Націй, інформувала пересічного громадянина, як багато визначних і впливових людей із цілого стейту співчувають поневоленим народам і підтримують їх у важкому змаганні за здобуття їхніх національних ідеалів.

Комітет Тижня Поневолених Націй творять уже від ряду літ Комітет Поневолених Націй Метрополітального Детройту і відділ Американських Приятелів Антибольшевицького Бльоку Народів, а Почесний Комітет очолює губернатор стейту, Вілліям Міллікен. Крім нього, до Почесного Комітету належать обидва федеральні сенатори, Філіп Гарт і Роберт Ґріффін, а також 11 членів Конґресу з нашого стейту, а це Вілліям Брумфілд, Гері Бровн, Елфорд Цедерберґ, Чарлі Діґс, Джан Дінґель, Марвін Еш, промовець на цьогорічному відзначенні ТПН, Люціен Недзі, Джеймс О'Гара, Філіп Руппе, Гай Вандер, Яґт, Ріхард Він, а із стейтового конґресу Деніс Ковторпе, Бабі Крім і Кжорджк Фіцджералд, стейтовий сенатор.

До Почесного Комітету ще належить о. Малькольм Т. Керран, президент Університету Детройт, а також Лері Каріно, віце - президент і директор телевізійної станції — канал 2, і Мартін С. Гейден, видавець і головний редактор найбільшого щоденника „Детройт Нюс".

У фестивалі поневолених націй з українського боку брали участь: католицька парафія Непорочного Зачаття, 10-й Відділ ООЧСУ і ОЖ ОЧСУ, Осередки СУМА Київ та Орлик, а також невеликий але дуже рухливий Осередок ТУСМ-у. [redacted]

Всі станки українських організацій вирізнялися вмілою декорацією, чемною і скорою обслугою, тому теж втішалися найбільшою увагою багатотисячкої публіки.

В програмі фестивалю брали участь дівочий вокальний ансамбль і капеля бандуристів СУМА ім. П. Орлика під керуванням свого довголітнього мистецького керівника і диригента Петра Потапенка, та танцювальний ансамбль п-ні Іванни Драґінди-Кульчицької, відомої із своєї діяльности в ЗСА і Канаді.

Несприятлива погода не дала змоги провести мистецької програми в повноті.

З ЖУРБОЮ РАДІСТЬ ОБНЯЛАСЬ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

талу большевицьким маневрам.

Не менше невесела для них історія вийшла на Близькому Сході. Після виходу В'єтнаму й звільнення своїх сил з тих просторів, Америка має розв'язані руки на інших відтинках. Сьогодні найбільше невральґічний і гарячий відтинок є Близький Схід. Озброювані понад усяку міру большевиками, деякі арабські уряди були наштовхувані Москвою на політичний максималізм і на нову воєнну авантюру проти Ізраїля. Коли ж ЗСА заявили, що у випадку нападу на Ізраїль і його мілітарної поразки, вони включаться чинно в приверненння рівноваги на тих просторах, а після виходу з В'єтнаму вони це спроможні кожної хвилини зробити, араби прохололи до нового конфлікту. Бо перед ними альтернативи: сама по собі війна з Ізраїлем — ризиковна справа, бо можна її програти. А коли виграють і притиснуть Ізраїль, ЗСА напевно втрутяться, бо ж ідеться крім Ізраїлю ще й про найбільші поклади нафти... Коли ж американці втрутяться, тоді або прийдеться Москві підібрати хвоста під себе, що залишить арабів осамітненими, або Москва теж втрутиться чинно, тоді прийде до поділу сфери впливів між ЗСА і СССР. І, очевидно, коштом арабів, бо ж ні американці, ні росіяни не будуть воювати за чужі справи аж „до гіркого кінця", ані не будуть себе задля арабів обкидати атомовими бомбами.

Отже арабам не залишилося нічого іншого, як затулити вуха на принаглювання Москви до розпалення конфлікту. А Москві приходиться з тугою дивитися на мільярди в грошах, зброї фабричних виробах, харчових продуктах, якими вони мостили собі шлях на Близький Схід. Але гарячка їх ухопила, коли єгиптяни запропонували, щоб „американські цивілі" обсадили розвідувальні й обсерваційні споруди на просторах, опущених жидівськими збройними силами на Синайськом півострові. Це ж бо те, чого вони найбільше бояться. Бо ж цивільній людині немає труду змінити вбрання на мундур, а, зрештою, і без того обійдеться, бо ж після короткого часу виявиться, що охороняти цивілів мусять таки військові. І їх без шуму туди вишлють.

Отак з одного боку маємо нездорові й шкідливі потягнення одних політиків, а з другого — далекозорі других. Хто на кінці переможе? Або може вони розділили ролі між собою?... Бо хіба не тільки ми маємо очі й бачимо!

Повідомлення Адміністрації

З уваги на те, що в днях від 28-го ЛИПНЯ до 2-го СЕРПНЯ, включно, „Свобода" НЕ БУДЕ ПОЯВЛЯТИСЯ — проситься всіх, хто мав би на цей час якісь оголошення, надіслати їх до публікації перед тією однотижневою перервою.

FARMS & CO. HOMES

НАЙКРАЩІ ПОСІЛОСТІ ВСІХ РОДІВ

KOPP of KERHONKSON, NY

(914) 626-7500

HELP WANTED

ПОТРІБНО ДО НОВОГО GARDEN APARTMENT працююче подружжя, або батько і син з приладями до різних направок — Handyman, як суперінтендент, в дуже гарній околиці Ню Джерзі. Добра заплата і гарне люксусове помешкання з опалом і світлом безплатно.
Дзвонити:
в день (201) 493-3900
веч. (201) 531-3648

LIVE IN COMPANION
With Nursing experience for an elderly Lady in Forest Hills. Full time, 5 days, no housework. We have other help, own room, T. V. Speak some english with knowledge of German.
(212) BO 8-4871

ДО ВИНАЙМУ

ДО ВИНАЙМУ
у West Orange, N. J. кімната з ужиттям кухні, лазнички і цілого помешкання.
Побажано добру людину.
Тел. (201) 673-2131

НА ПРОДАЖ

НА ПРОДАЖ
КООПЕРАТИВНІ АПАРТАМЕНТИ
MASARYK TOWERS
COOP-APARTAMENTS
при 61 Columbia Street
New York City
6 – 21 поверх. будинки з городами, даром ужиття олімпійського розміру басейн, гімн. заля.
До вибору апар. з 2 або 3 спальнями, 2 з бальконами, деякі мають 1½ лазнички.
Ціна від $3,400 до $4,500 місячно, вкл. з обслугою, газ, електрика і 24 год. безпеченева охорона від $192.00 — $246.00 місячно.
Догідно до всіх комунікацій і домів молитви; супермаркет на місці.
В будні
Тел.: (212) 982-2212
вечорами і на вікенди:
(212) 347-1616
LARAMY RESIDENTIAL OPERATIONS
Managing Agents

Керґонксон, Н. Й.
ГАРНИЙ 5 КІМ. ДІМ
Вакаційний, на цілий рік. Полож. на відокремлених 3 акрах, біля гірського потоку. Близ. Союзівки. $26,000.00.
(914) 626-4141

РОЗШУК

ДУМАНСЬКИЙ ПЕТРО
Іванович, нар. 1913 р. в селі Товще біля Львова — шукає друг його сина. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати:
THEODOSIA LANDSMAN
1654 E. 13 Str. Apt. 5 B.
BROOKLYN, NY 11229

ARKA Company DEPARTMENT STORE
48 E. 7th St.
Tel. GR 3-3550. New York, 10003
НЕДІЛІ — ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ — ЗАКРИТО!

Real Estate

NEW YORK
East 6-th Str. between 1 & 2nd Aves 25 X 90, 5 story, brass plumbing, new wiring, 20 — 3 room apartments, rent $21,000, price $ 65,000. Terms.
DOMINIC PACCIONE
176 FIRST AVE, NEW YORK, NY 10009
Call (212) OR 7-7120

NEW YORK
East 7th St. corner, 36-X 75, 4 story, 2 stores, 6 — 6 room apts, rent $17,500, price $ 60,000. Terms.
DOMINIC PACCIONE
176 FIRST AVE, NEW YORK, NY 10009
Call (212) OR 7-7120

Between Rochester and Corning, New York. 25 acre farmette, 2-story frame home with three bedrooms. 20 x 30 barn in excellent condition with electricity. Some tillable acres. Beautiful forest and creek. 75 adjoining acres available. — $27,500.00. Beautiful clean valley. Free brochures on all types of listings.
Makitra Real Estate, Inc.
4 West Steuben Street
BATH, N.Y. 14810
607-776-2468 or 607-776-2386

VALSBURG, NEWARK, IRVINGTON, MAPLEWOOD, N. J.
Якщо маєте замір посилати дітей до укр. кат. школи св. Івана і жити біля школи — понижчі інформації дадуть Вам змогу набути вигідну хату до ваших спроможностей.
Irvington: 1 род. 5 кім. 1 гар. $ 22.000
1 род. 8 кім. 2 гар. — 34.500
1 род. 7 кім. 1 гар. — 34.900
2 род. 10 кім. 2 гар. — 59.000
3 род. 13 кім. 2 гар. — 37.900
3 род. 15 кім. 2 гар. — 53.000
Vailsburg: 1 род. 6 кім. 1 гар. — $ 32.900
1 род. 7 кім. 2 гар. — 35.000
1 род. 7 кім. 2 гар. — 37.900
Maplewood: 2 род. 10 кім. 2 гар $ 65,000.
DNISTER Inc. REAL ESTATE
769 SANDFORD AVE.
NEWARK, N. J. 07106
(201) 374-6334

Funeral Directors

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околицях
КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568

SINKOWSKY
FUNERAL SERVICE
3535 East Tremont Avenue
BRONX, N.Y. 10465
Tel.: 863-2475
191 Avenue "A"
NEW YORK, N.Y. 10009
Тел. 674-3630
Директор ЙОСИФ СЕНКОВСЬКИЙ
Завідує влаштуванням похоронів в каплицях, положених в кожнім районі міста. Похорони по мінімальних цінах.

КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
Completely AIR CONDITIONED
Займається Похоронами в стейті NEW JERSEY.
Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна й найкраща. У випадку смутку в родині, кличте, як в день, так і в ночі
WILLIAM F. RASLOWSKY, Manager
129 Grand Street
(cor. Warren Street)
Jersey City, N.J. 07302
HEnderson 4-5131

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу.
801 Springfield Avenue
IRVINGTON, N.J.
NEWARK, N.J.
ESsex 5-5555

Український Католицький Цвинтар
СВ. ДУХА, Hamptonburgh, N.Y.
По інформації прошу писати або тел.:
(914) 476-0764
Holy Spirit Ukrainian Catholic Cemetery
25 Chestnut Street, Yonkers, N.Y. 10701

М'ясо і ковбасні вироби
за німецьким виробом для смакунів.
Вироби у власній фабриці ковбас.
ТІЛЬКИ ОДНА ЯКІСТЬ — НАЙЛІПША
яку найліпше люблять господині і цілі родини.
Зайдіть до найближчої крамниці KARL EHMER
KARL EHMER PORK STORES
Головна крамниця:
63-35 Fresh Pond Road Ridgewood - Brooklyn, N.Y.
Філії крамниць в Ню Йорку і поза містом.

Українські Студенти
СТАНЬТЕ НА ЧАС ВАКАЦІЙ
ОРГАНІЗАТОРАМИ
Українського Народного Союзу
що запевнить Вам заробіток для продовжування дальших студій. Якщо Ви не є обізнані з життєвим забезпеченням УНСоюзу, ми Вас вишколимо. Зголошуйтеся листовно або телефонічно:
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303
Tel. N.J. (201) 451-2200 N.Y. (212) 227-5250-1